

Orientalia antiqua nova 2011, Plzeň

Tradice, identita a konflikt v Haré Kršna

Milan Fujda, Masarykova Univerzita

Obsah

- Historická poznámka
- Poznámka ke sporům
- Pokus o interpretaci

Historická poznámka a poznámka ke sporům

- Utváření tradice v koloniálním kontextu
 - sebevymezení vůči Britům prostřednictvím návratu k „tradici“
 - sebevymezení vůči „tradici“ prostřednictvím jejího „očistění“
 - transformace tradice – tištěná média, virtuální společenství a globální misijní hnutí
- Zakladatel hnutí Svámí Prabhupáda
- Organizační struktura globálního hnutí
 - Government Body Commission (GBC) a správa
 - národní komise a role člena GBC a co-GBC
 - vedoucí chrámů
 - guruové a možnost zasvěcovat (zprvu jako zastoupení gurua Šríly Prabhupády)
- Spory a rozkoly na centrální úrovni a v USA multiplikovány na úrovních národních (včetně ČR – zpožděná misie)

Historická poznámka

- Gaudíja-math 19. století (Bhaktivinód Thákur, Bhaktisidhhánta Sarasvatí)
- Vznik ISKCONu v průběhu 60. let 20. století ve Spojených státech – charismatická autorita Šríly Prabhupády
- Vývoj organizační struktury globálního misijního hnutí (GBC a systém zonálních áčárjů, jmenování guruů)
- Odchod Šríly Prabhupády (1977) a spory o status guruů a charakter jejich autority – otázka iniciací (přenos autority a náležité pokračování řetězce tradice - parampará)
- Rozkoly, nucené odchody opouštění hnutí (od cca 80. let)
 - Odchody čelních žáků
 - ISKCON-IRM
 - Alternativní traditice Kršnovké bhakti navazující také na Gaudíja-math (Šrí Čaitanja Sarasvat-math, Misie Šrí Kršny-Čaitanji [Sri Krishna Chaitanya Mission])

Historická poznámka k Haré Kršna v České republice

- První skupinky oddaných - „duchovní“ underground (před 1989)
- Ustavení jasné organizační struktury (pražský chrám, farma Kršnúv dvůr, síť restaurací zejména v Praze, místní centra)
- Spory mezi farmou a chrámem, spory na farmě
- Diferenciace hnutí (analogicky k procesu na globální úrovni)
- Předměty sporů:
 - „Zneužívání“ moci vyplývající z pozice v rámci organizace
 - „Zneužívání“ a „dezinterpretace“ tradice – „zneužívání“ učenecké autority v souvislosti se „zneužíváním“ manažerské autority
 - Morální „selhání“ a „selhání“ při řešení sporů

Zdroje napětí: Dědictví tradice jako vestavěný zdroj konfliktu

- Čtyři problémy:

- Haré Kršna jako NNH - Haré Kršna jako „autenticky tradiční“

višnuistická
sampradája

- Autorita: rutinizace charismatu

- Proměny tradice – přizpůsobení podmínkám moderních západních společností

- Nejisté (ohrožované) identity

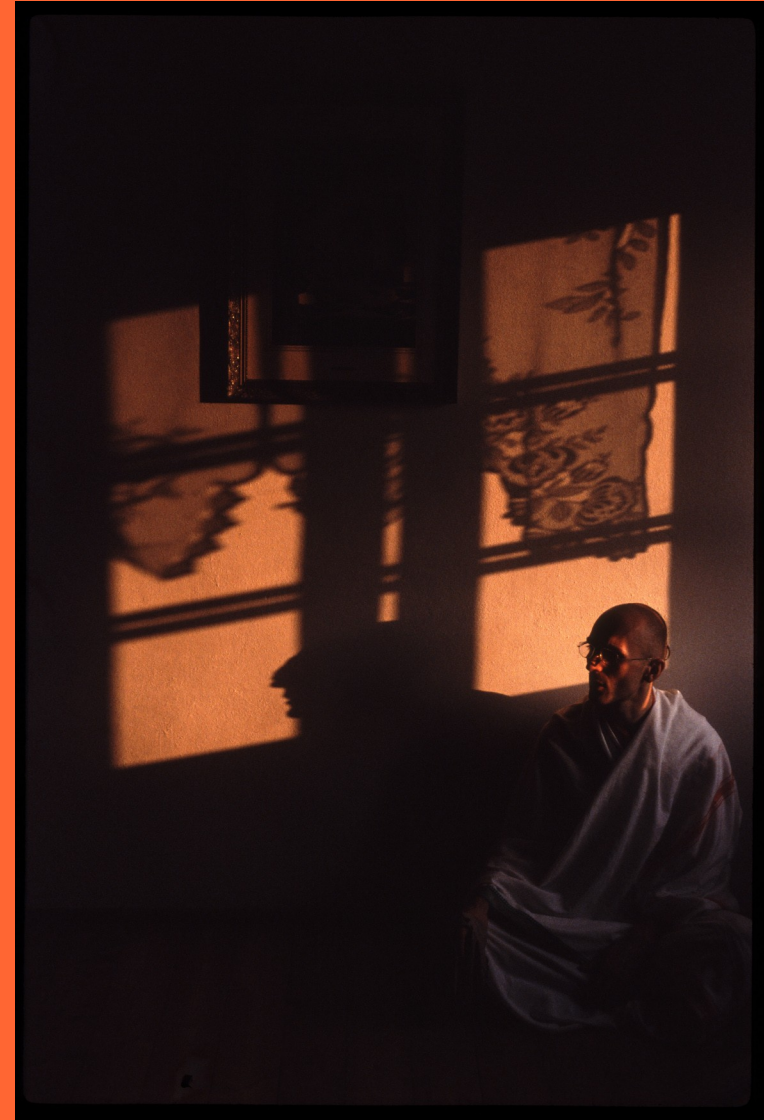

Nové náboženství a „autenticita“ tradice

- Ustavení tradice v koloniálním kontextu - nová indická střední třída, victoriánská morálka, trh tištěných médií a veřejný prostor, orientalistické dějiny, sociální/kulturní odcizení, koloniální nadvláda a xenofobie, rekonstrukce tradice
- Tradice zprostředkovávaná tištěnými médii „virtuálnímu společenství“ *sou-věrců* a hledání kořenů (Čaitanja a tzv. „úpadek“ gaudíjského višnuismu)
- Gaudíja-math a pozdější ISKCON jako „autentický“ nositel čaitanjevské bhakti

Koncentrace forem authority a problém rutinizace charismatu

- Šríla Prabhupáda jako spojující článek v řetězci parampany
- Šríla Prabhupáda jako áčárja (učenec - znalec tradice)
- Šríla Prabhupáda jako příkladný oddaný
- Šríla Prabhupáda jako guru - Prabhupáda (na místě Pána)
- GBC - „duchovní“, nebo organizační/manažerská autorita?
- Guruové a áčárjové: otázka kvalifikace (v oblasti morálky, oddanosti, vědění)
- Jak a kým navázat další oko na řetězec parampany? Potřebují západní oddaní nějakou formu akomodace?

Přizpůsobení tradice podmínkám moderních západních společností

- Mediálně zprostředkovávaná tradice a obnovované hledání původní „čistoty“
- Jak je to s žitou tradicí – jak dosáhnout kompromisu mezi ideálem a podmínkami každodenního života?
- Jak zachovat paramparu a zůstat „čistým“ v podmínkách západní modernity – koho nebo co lze akceptovat jako vhodnou autoritu i pouto s tradicí?

Komplikace navíc: nejistá identita

- Otázky z nitra místa původu:
 - Lze se stát hinduistou?
 - ... ale kdo je bráhman?
 - Může vědět, co je sadáčar/lze spoléhat na jeho čistotu?
 - ... a jak přežít kulturní šok?
- Odpovědi existují, ale vyžadují „autenticitu“ a „čistotu“
 - Nikdo se nestává „skutečným“ bráhmanem svým zrozením.
 - Podstatná je víra, oddanost a praxe.

Implikace

- Pochybnost vyžaduje přísnost
- Kulturní šok nahlodává přesvědčení a smysluplnost rozhodnutí
- Přísnost plodí konflikt s požadavky každodennosti
- Kam by se tradice měla vydat? Nikdo neví, ale je zajímavé to sledovat.

